

ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА ЕКОНОМІЧНОЇ ГЕОГРАФІЇ ТА ЕКОЛОГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

СТУДІЇЗ АКТУАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ ГЕОГРАФІЧНОГО КРАЇНОЗНАВСТВА

Вид дисципліни (за компонентом ОП): вибіркова

Освітньо-наукова програма: Географія

Спеціальність: 106 Географія

Галузь знань: 10 Природничі науки

Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти

Назва факультету, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаними освітньо-професійними програмами: географічний

Мова навчання: українська

Розробник: професор, доктор педагогічних наук, професор Чубрей Олександра Степанівна

Профайл викладача (-ів) <https://ecogeo.cv.ua/чубрей-олександра-степанівна/>

Контактний тел. 0996493424

E-mail: o.chubrey@chnu.edu.ua

Консультації

Вид консультації	День проведення	Час проведення
Очні консультації	четвер	15.00-16.00
Онлайн-консультації	п'ятниця	15.00-16.00

Анотація. В умовах посилення глобалізаційних процесів з одного боку та поглиблення регіональних проблем з іншого зростає значення країнознавчих, зокрема географічно-країнознавчих досліджень. «Студії з актуальних проблем географічного країнознавства» як комплексна навчальна дисципліна охоплює широкий спектр питань, що торкаються географії, країнознавства, особливостей соціально-політичного, етнокультурного і духовно-релігійного розвитку країн світу.

1. Мета навчальної дисципліни: поглибити у здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти систему географічно-країнознавчих наукових знань та вмінь проведення комплексного географічного країнознавчого аналізу, проаналізувати актуальні проблеми географічного країнознавства на сучасному етапі.

2. Результати навчання:

Загальні компетентності:

ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, пошуку та критичного аналізу інформації, презентації результатів власного наукового дослідження українською мовою.

Спеціальні компетентності:

СК 01. Здатність демонструвати знання сучасного стану, основних тенденцій і перспектив розвитку географії та виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у сфері географії та/або дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з географії та суміжних галузей.

СК02. Здатність представляти та обговорювати результати своєї наукової роботи державною та іноземною мовою в усній та письмовій формі, опрацьовувати наукову літературу з географії і суміжних/дотичних галузей та ефективно використовувати інформацію з різних джерел.

СК03. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти в області географії та суміжних галузей.

СК04. Здатність до наукової аргументації, володіння системним науковим світоглядом, застосовувати сучасні методи географічних та міждисциплінарних досліджень, інформаційні та комунікаційні технології, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій діяльності.

СК05. Здатність дотримуватись етики та правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.

Результати навчання:

РН 01. Застосовувати сучасні концептуальні знання географії, її окремих напрямків та суміжних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових досліджень та здійснення професійної діяльності.

РН02. Володіти методологією природничо- та/або суспільно- географічних досліджень, застосувати її у власній науковій діяльності та викладацькій практиці.

РН05. Використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, програмне забезпечення при проведенні наукових досліджень та в освітній діяльності.

РН06. Вільно презентувати і обговорювати державною та іноземною мовами з фахівцями та широкою аудиторією з дотриманням норм академічної етики результати досліджень, наукові та прикладні проблеми з географії, природокористування та регіонального розвитку, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних вітчизняних та міжнародних наукових виданнях.

РН 08. Інтерпретувати філософську методологію пізнання, ключові засади професійної та наукової етики, систему морально-культурних цінностей, дотримуватись у професійній діяльності принципів соціальної відповідальності та громадянської свідомості.

Завдання: поглибити питаннями, що стосуються актуальних проблем географічного країнознавства, особливостей історичного розвитку та наукових положень географічно-країнознавчої науки; визначити геопросторові особливості географічно-країнознавчих процесів у різних сферах: політичній, економічній, соціальній, історичній, культурній, військовій та ін.; вивчити методики комплексного географічно-країнознавчого аналізу територіальних суспільних систем різного просторового рівня (зокрема, локального та регіонального); висвітлити сучасні географічно-країнознавчі особливості та фактори їх формування у світі та Європі.

В результаті вивчення цього курсу студент повинен

знати: поняттєво-термінологічний апарат географічного країнознавства; суть головних її наукових положень; типологію країн світу, всі країни світу та їхні основні параметри.

вміти: аналізувати географічно-країнознавчі явища та процеси; пояснювати особливості та виявляти фактори територіального поширення та геопросторової організації географічно-країнознавчих явищ та процесів; давати географічно-країнознавчий портрет країни (держави, регіону); орієнтуватися в потоці географічно-країнознавчої інформації.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекцій	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	2	4	90	2	10	20			60		іспит

1.2. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі				у тому числі		
		л	прак.	с.р.		л	прак	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Модуль 1								
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади								
Тема 1. Теоретичні основи географічного країнознавства	14	2	2	10				
Тема 2. Історія географічно-країнознавчих досліджень	14		4	10				
Тема 3. Методика географічно-країнознавчих досліджень.	14	2	2	10				
Разом за ЗМ1	42	4	8	30				
Змістовий модуль 2. АКТУАЛЬНІ НАПРЯМКИ ТА ПРОБЛЕМИ ГЕОГРАФІЧНО-КРАЇНОЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ								
Тема 4. Підходи до географічної типології країн світу	12	2	2	8				
Тема 5. Цивілізаційний підхід у географічному країнознавстві	12		4	8				
Тема 6. Географічно-країнознавча регіоналізація світу	14	2	4	8				
Тема 7. Перспективи географічно-країнознавчих досліджень в умовах глобалізаційних процесів	10	2	2	6				
Разом за ЗМ 2	48	6	12	30				
Усього годин	90	10	20	60				

1.3.

Теми практичних занять

№	Назва	Назва теми	Кількість годин	Кількість балів
1.	Назва	Тема 1. Теоретичні основи географічного країнознавства.	2	5
	Назва	Тема 2. Залежні країни світу.	4	10
2.	Назва	Тема 3. Міжнародні організації, об'єднання країн світу.	2	5
	Назва	Тема 4. Географічно-країнознавча типологія країн світу.	2	5
3.	Назва	Тема 5. Цивілізації та країни світу.	4	10
	Назва	Тема 6. Географічно-країнознавча характеристика регіонів світу (на прикладі Європи).	4	10
4.	Назва	Тема 7. Глобалізаційні аспекти розвитку країн світу.	2	5

3.4. Зміст завдань для самостійної роботи

Тема	Завдання	Кількість годин	Кількість балів
1	Види та типи географічного положення.	5	2
2	Територія країни. Суцільна територія країни. Анклави країни. Ексклави країни.	5	2
3	Головні компоненти географічного країнознавства: природничо-географічне країнознавство, суспільно-географічне країнознавство.	5	2
4	Види географічного країнознавства: історико-географічне країнознавство, політико-географічне країнознавство, соціально-географічне країнознавство, економіко-географічне країнознавство, соціально-економічне географічне країнознавство, культурно-географічне країнознавство, туристично-географічне країнознавство, військово-географічне країнознавство.	5	2
5	Періодизація географічно-країнознавчих досліджень: стародавній (античний), середньовічний, новий, новітній періоди.	5	2
6	Традиційні та сучасні завдання географічного країнознавства. Традиційні завдання географічного країнознавства: інформаційні та просвітницькі. Сучасні завдання географічного країнознавства: забезпечення регіональної політики; аналітичне забезпечення зовнішньоекономічних відносин та геополітичних програм (відстоювання національних інтересів держав); забезпечення потреб внутрішнього і міжнародного туризму.	5	2

7	Види типології країн світу. Кількісні, якісні, змішані ознаки типологій та класифікацій країн. Поняття географічної типології країн світу.	4	2
8	Україноцентричний підхід до типології країн світу проф. О. Шаблія.	4	2
9	Поняття про цивілізації. Культура і цивілізація. Географічно-країнознавча сутність цивілізації. Культурологічний підхід до цивілізацій та його географічно-країнознавчий зміст.	4	2
10	Географічно-країнознавчі аспекти цивілізаційних досліджень О. Шпенглера, А. Д. Тойнбі, С. Гантінгтона та М. Данилевського.	4	2
11	Значення географічних теорій і концепцій для регіоналізації (районування) країн світу.	4	2
12	Регіоналізація країн світу за підходом ООН. Підхід французького географа-країнознавця Р. Бланшара до регіоналізації країн Європи. Географічно-країнознавча регіоналізація країн Європи І. Ровенчака.	4	2
13	Філософські концепції глобалізації. Ідея мондіалізму, концепція глобалізації у географічному країнознавстві.	3	2
14	Значення географічного країнознавства у дослідженні й вирішенні глобальних проблем людства. Глобальні проблеми як галузь міждисциплінарних досліджень, що розглядає процеси і явища всесвітнього характеру.	3	2
Всього		60	28

*Питання, винесені на самостійне опрацювання, включені до тематичного і підсумкового тестового контролю.

Політика оцінювання

Політика щодо академічної доброчесності: Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності, викладених у Положенні «Про виявлення та запобігання академічному плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (https://drive.google.com/file/d/16eJk4gKG5oJII2ot4UeSq2_BSgadrPI_/view). Виконувати всі поточні завдання та підсумковий контроль самостійно без допомоги сторонніх осіб; не допускати списування під час проведення контрольних заходів (у т. ч. із використанням мобільних пристроїв).

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим. Відпрацювання пропущених занять здійснюється згідно з графіком консультацій викладача. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, переведення на індивідуальний графік з різних причин) навчання може відбуватись в он-лайн форматі за погодженням із керівником курсу і регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича»

Критеріями оцінювання є:

1. Контроль засвоєння лекційного і самостійно опрацьованого теоретичного матеріалу здійснюється на основі **усної співбесіди, оцінювання письмового виконання завдань, тестувань.**

2. Контроль засвоєння знань та набуття умінь і навичок при виконанні практичних робіт здійснюється шляхом **їх поточної перевірки й оцінювання.**

3. Контроль за виконанням ІНДЗ (за бажанням студента) здійснюється шляхом **оцінювання виконаних проектів та усного індивідуального захисту дослідження.**

4. Матеріал для **самостійної роботи здобувачів освіти**, який передбачений в темі практичного заняття одночасно із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю

теми на відповідному аудиторному занятті.

Кількість балів за кожний навчальний елемент виводиться із суми поточних видів контролю (опитування, тестування, розв'язання практичних завдань, задач, виконання завдань самостійного опрацювання, кейсів). Кількість балів за змістовний модуль дорівнює сумі балів, отриманих за навчальні елементи даного модуля. Максимальна кількість балів складає: за 1 модуль – 30 балів.

Семестровий (підсумковий) контроль проводиться у формі іспиту з врахуванням балів (оцінок) отриманих за два модулі. Іспит проводиться в усній формі і передбачає відповіді на два теоретичні питання (1 питання – 10 балів; 2-е питання – 10 балів), завдання практичного характеру (10 балів) та вирішення двох тестів (по 5 балів за кожен тест). Загальна сума балів, яку може отримати студент – 40 балів.

Підсумкова оцінка за ОК, яку здобувач освіти може отримати за результатами вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, які виводяться із суми балів поточного контролю за модулями (до 60 балів) та модуля-контролю (екзамену) – до 40 балів. Якщо студент за власною ініціативою чи бажанням, крім обов'язкових видів контролю (60 балів), виконує додаткові види роботи – ІНДЗ (підготував кейс, статтю, брав участь в наукових конференціях тощо), може отримати додатково 10 балів, які також враховуються до підсумкової оцінки.

4. Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

Викладання дисципліни передбачає поєднання основних традиційних та інтерактивних методів аудиторного навчання з елементами електронного навчання та консультування, що передбачає використання сучасних інформаційних технологій, платформ та забезпечує засвоєння програмних результатів навчання.

Методи навчання

МН1 – словесні методи (лекція, дискусія, бесіда, консультація тощо) МН2 – практичні методи (практичні або ситуаційні завдання)

МО3 – бізнес-кейси (індивідуальні або командні)

МН4 – наочні методи (презентації результатів виконаних завдань, ілюстрації, відеоматеріали, тощо)

МН5 – робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами

МН6 – електронне та інтерактивне онлайн-навчання (курси, семінари, круглі столи, вебінари) МН7 – самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни

5. Контроль та оцінювання результатів навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни

Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль знань студента. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять, самостійної роботи та має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі.

Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали. Також, підсумкова оцінка може бути оскаржена здобувачем освіти, процедура регламентується Положенням про апеляцію на результати підсумкового семестрового контролю знань <https://drive.google.com/file/d/16FPnHMJXd2a1362HvDwmvoZ5uEih42ks/view>).

Формою поточного контролю являється усний контроль, а саме: фронтальне, індивідуальне опитування; письмовий контроль: тестування, розв'язування практичних завдань практичного характеру, вирішення кейсів, ситуативних завдань.

з курсу «Менеджмент», представлений на електронній платформі <https://moodle.chnu.edu.ua>

Формою підсумкового контролю – є екзамен.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Розподіл балів, які отримують студенти
Вид підсумкового контролю: екзамен

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)											Кількість балів (екзамен)	Сумар на к-ть балів
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2					40	100
T1	T2	T3			МКР 1	T4	T75	T6	T17			
7	7	7			9	6	6	6	6	6		

6. Рекомендована література

Основна

1. Географічне країнознавство : навчальний посібник / І. Ровенчак, О. Мамчур. [Вид. 2-е, випр. і доп.]. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2021. 112 с.
2. Ємчук Т.В., Чубрей О.С. Основи соціально-економічної географії країн та регіонів світу. навч.-метод. посіб. Чернівці: ЧНУ, 2021. 88 с.
3. Конспект лекцій з дисципліни «Країнознавство» для здобувачів вищої освіти І курсу спеціальності 291 – «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» денної форми навчання / Укл.: Чістякова І. М., Шевченко Б. Г. Одеса: ДУ «Одеська політехніка», 2021. 262 с.
4. Країнознавство: навчально-методичний посібник – Черкаси : Вид-во , 2020. 70 с.
5. Теоретичне країнознавство : підруч. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 144 с.

Додаткова

1. Безуглий В. В. Економічна і соціальна географія зарубіжних країн. К.: Академія, 2007. 7904 с.

2. Блій Г. де, Муллер П., Шаблій О. Географія: світи, регіони, концепти. –К.: Либідь, 2004. 740 с.
3. Економічна і соціальна географія світу / За ред. С. Кузика. Львів: Світ, 2005. 672 с.
4. Книш М. М. Економічна і соціальна географія країн, що розвиваються. Львів: Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2006. 264 с.
5. Пилипчук О., **Чубрей О. М.** О. Зарудний (1859–1919) – видатний зоолог-орнітолог і мандрівник: монографія / Пилипчук О., Підкошаная О. Київ: Талком, 2022. 199 с.
6. Стецький В., Федунь О. Центральна Європа: суспільно-політичний і соціально-економічний розвиток. Львів: Вид. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2002. 86 с.
7. Уманців Б. Боснія і Герцеговина: суспільно-географічна характеристика. Львів, 2004. 32 с.
8. Уманців Б., Федорусь М. Македонія: суспільно-географічна характеристика. Львів, 2004. 90 с.
9. Ровенчак І. Типологія країн світу: Текст лекцій. Львів: ЛДУ, 1997. 24 с.
10. Яценко Б. П., Бобарицька В. К. Країнознавство: основи теорії. К.: Либідь, 2009. 312 с.
11. Yavorska V., Chyr N., Melnyk A., Hevko I., **Chubrei O.**, Hryhoriev A. Spatial analysis of natural reserve fund of the Zakarpatska Oblast. *Journal of geology, geography and geoecolog.* Dnipro, 2021. Vol.30 (3). P. 597-606. **ISSN 2617-2909 (Web of Science).**
12. Kovalchuk V., Prylepa I., **Chubrei O.**, Marynchenko I., Opanasenko V., Marynchenko Y. Development of Emotional Intelligence of Future Teachers of Professional Training. *International Journal of Early Childhood Special Education (INT-JECSE)*. 2022. 14(1). P. 39-51. **ISSN:1308-5581 (Web of Science)**
13. Kolotukha O., Myrhorodska O., Pidhirna V., **Chubrei O.** Ukraine's potential for active tourism – an attempt at analysis. *Geo Journal of Tourism and Geosites*. 2022. 41(2). P. 433–439. **ISSN: 2065-0817(Scopus).**

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт бази українського законодавства в Інтернет. URL : www.lawukraine.com.
2. Офіційний сайт Державної служби статистики. URL : www.ukrstat.gov.ua.
3. Офіційний сайт електронної бібліотеки. URL : www.lib.com.ua.
4. Офіційний сайт інституту економічних досліджень і політичних консультацій. URL : www.ier.kiev.ua.
5. Офіційний сайт Львівської електронної бібліотеки ім. В. Стефаника. URL : www.lsl.lviv.ua.
6. Офіційний сайт Національного інституту стратегічного дослідження при Президенті України. URL : <http://www.niss.gov.ua/articles/245/>
7. Офіційний сайт національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського. URL : www.nbuv.gov.ua.
8. Офіційний сайт урядового порталу Кабінету Міністрів України. URL : www.kmu.gov.ua